

I 1964 udkom desuden Per Erik Wahlund; Bordssamtal (2. uppl. 1966), hvor et kapitel hedder »Möten med Holberg« og er et sammendrag af radioforedrag i tilknytning til serien. Også dette er vel værd at læse.

Wahlund har oversat »Odysseus von Ithacien« i pjäsboken og har også i 1964 udgivet denne komedie »för svensk scen samt med inledning och kommentar« (»Natur och Kultur«).

I 1966 har Wahlund yderligere i »Forumbiblioteket« udgivet Tre komedier:

Den politiska kanngjutaren
Jeppe på Berget (opført i Uppsala november 1967,
iscenesat af Wahlund)
Erasmus Montanus,

alle oversatte af ham, »med inledning och kommentar«.

Yderligere har Bo Borgström i 1966 på Svenska Bokförlaget (Bonniers) udgivet Jeppe paa Bjerget til svensk studiebrug: dansk tekst »med inledning kommentar och arbetsuppgifter«.

E. Spang-Hanssen.

TO UNGDOMSDIGTE AF HEIBERG

At Johan Ludvig Heiberg som yngre – omkring år 1815 – var forelsket i Edouard Du Puy's datter, den smukke og meget charmerende Camilla, der var gift med hans moders fætter, storkøbmanden og rederen Andreas Buntzen, er bekendt. Fra samtiden er denne forelskelse bevidnet af bl. a. rivalen Rudolph Bay¹; en langt senere tid har taget mere massivt på denne forlielse, der næppe var andet end et flygtigt sværmeri – af sådanne havde den unge Heiberg jo flere² – og har endda, men så vidt ses uden fornødent grundlag, villet tillægge Heiberg paterniteten til ikke mindre end to af Camilla og Andreas Buntzens børn³.

I privateje⁴ er nu fundet to digte, som Heiberg har skrevet til Camilla Buntzen. Det første er et versificeret brev af 25.2.1816, hvormed fulgte en chokoladekage; det er skrevet på almindeligt brevpapir, og der er på side 2 en enkelt rettelse (en udstreget linje). Det andet digt har ledsaget en gave til Camilla Buntzens fødselsdag den 26.3.1817; det er skrevet med sirlig skønskrift på et elegant stykke brevpapir (et ark i oktavformat) med en bort med ornamenter i ophøjet blindtryk på første side.

Da digtene ikke tidligere har været kendt⁵, og da de i henseende til form og indhold synes at hæve sig over det meste af samtidens tilsvarende lejligheds-poesi og muligt kan bidrage til at give et indtryk af Heibergs poetiske evner i 25–26 års alderen, skal de meddeles her. Om kærlighedsdigtning er der, som det vil ses, ikke tale. Digtene afgiver vel derfor et yderligere indicium imod den ovenfor nævnte nyere opfattelse, hvorefter der skulde have bestået et intimt erotisk forhold mellem Heiberg og Camilla Buntzen.

1.

Kjøbenhavn d. 25de Februar 1816.

Ifølge vor Dispyt om Simonsen⁶ og Stage⁷,
 Hvori jeg kom tilkort (og det naturligviis,
 Fordi det var mod *Dig*), jeg herved Seirens Priis
 Ærbødigst sender *Dig*, en Chokoladekage.

Skjønndt Simonsen igaar⁸ udviiste stort Genie,
 Saa stort, at det kan næsten gaae for ti,
 Endskjønt han i at bruge sine Øren
 Udviiste fast utrolig Færdighed,
 Da han saa godt som nogen veed
 At høre hvert et Ord, som siges af Souffleuren,
 Og det gjentager uden blot at standse,
 (Kun eengang foer han vild i Talens Garn
 Og tog lidt Feil af Fiendens Skarn
 Og Fiendens Skandse)⁹;
 Saa var det dog et Misgreb uden Mage,
 At jeg forbytte kunde ham med Stage.

Undskyld, at jeg, den første Gang
 Jeg taler til *Dig* i en rimet Klang,
 Saa flove Vers tør skrive,
 Og med saa slet en Pen; men stærkt jeg haster.
 Jeg haaber, Du mig ei vil Gjengjæld give,
 Og laste mig fordi jeg alting laster,
 At sige andres Vers, særdeles Ingemanns,
 Og næsten alt hvad skrives her tillands,
 Fordi jeg vovet har den Løgn at sige,
 At Rahbeks Haar er rødt foruden lige,
 Og hvad det værste er, fordi jeg selv er Ven
 Af den i Evighed fordømte Baggese.
 Straf mig nu ei for alle mine Synder,
 Jeg er beskeden, og en ung Begynder,
 Og jeg skal aldrig mere criticere,
 Ja ei engang herefter disputere
 Om Liighed mellem Simonsen og Stage.
 Du maae mig Modet ikke reent betage
 Ved mig at dadle alt for meget, thi
 Du skræmmer ellers bort fra mig de Ni,
 Som ere af Naturen bange,
 Og vove knap, hvad de har villet længe,
 At røre Lyrens Streng
 Til Din og Skjønheds Priis i bedre Sange.

L. Heiberg.

Udskrift:

S. T.

Frue Camilla Buntzen,

Overgaden 177.

Hermed en Chokoladekage m^ø A. B.¹⁰

2.

Til Camilla

den 26. Marts 1817¹¹

At dette gyldne Hjerter¹²,
Som ned sig kaster for din Fod,
Og beder dig, om huld og god
At hæve dets fortabte Mod
Ved Skin af Venlighedens Kjerte –
Fra mig et Offer er, troer jeg, du fast
Opdage maa ved første Øiekast.

Thi, som du seer, det er lidt kantet,
Foroven mindre rundt end spidst,
Og i det Hele noget fjantet,
Og ei, som Hjerter ere flest.
Det glimrer paa den ene Side
Med lidt vel meget Flitterpragt;
Men naar man bare giver Agt,
Man snart opdager det Solide:
Indfatningen, saa simpel og saa puur,
Af prøvet Guld, og ægte af Natur.
Du seer, dets Flitterlyst har villet binde
Sig med det ædleste Metal;
Halvt er det og af tyndt Krystal,
Og røber hvad som boer derinde.
At det er tomt, kan du fornemme;
Det har kun Plads for hvad den Haand,
Som holder Nøglen i sit Baand,
Selv lægger i dets tause Gjemme.

L. Heiberg.

Noter:

(1) Rudolph Bay: I Algier og Italien 1816–21 (Memoirer og Breve XXXIII. 1920). 51 f., 86. – (2) Morten Borup, Johan Ludvig Heiberg I (1947). 73 f. – (3) F. H. Eibe i Personalhist. Tidsskr. 13. rk. II (1953). 227 f., Morten Borup anf. v. I. 74, 112, 247; jf. III (1949). 142; Elisabeth Hude: Thomasine Gyllembourg og Hverdagshistorierne (1951). 43, 196 ff. Cf. herimod Erik Reitzel-Nielsen i Personalhist. Tidsskr. 13. rk. III (1955). 1 ff. – (4) Digtene tilhører nu skibsfører i ØK Andreas

Buntzen, Dragør. – (5) Min oplysning i Personalhist. Tidsskr. 13. rk. III (1955). 26 f. note 89 om, at Heiberg ikke har skrevet noget digt til Camilla Buntzen er således ikke korrekt. – (6) Skuespilleren Niels Simonsen. Han debuterede på Hof-teateret i okt. 1806 og på Det kgl. Teater 27.10.1807, afskedigedes juli 1823, jf. Th. Overskou, Af mit Liv og min Tid, udg. af Robert Neiiendam II (1962). 222. Han døde 1831. Han havde »til et smukt fyldigt Ansigt og en robust Figur en meget høi, tynd og skærende Stemme« (Th. Overskou, Den danske Skueplads IV (1862). 102. – (7) Skuespilleren Gottlob Stage (se D. biogr. Leks. XXII (1942). 393 ff.). Ved hans død skrev Heiberg 4.10.1835 til Ionas Collin, at teateret derved led et føleligt tab, for »tiltrods for al Indskrænkning i hans Evner stod han som Repræsentant for en bedre selskabelig Dannelse og en noblere Personlighed, end man er vant til at finde i Lauget. Hans Ideal var at være Gentleman, og det var han virkelig selv; han stod altid udenfor Pakket og Pøbelen« (Morten Borup, Breve og Aktstykker vedrørende J. L. Heiberg III (1949). 115. – (8) Det kgl. Teater opførte 24.2.1816 (til benefice for Weyse) syngestykket »Ludlams Hule« (tekst af Oehlenschläger, musik af Weyse). Stykket havde haft premiere på kongens fødselsdag 30.1.1816, og ved den lejlighed og ved opførelsen 5.2. s. å. udførte Stage høvdingen Sir Oliver Lenox' rolle. Ved opførelsen 24. s. m. udførte derimod Niels Simonsen denne rolle. Det er sandsynligt, at såvel Heiberg som Camilla Buntzen har overværet forestillingen 24. febr., da de begge kendte og satte pris på Weyse. – (9) Ordene »Fiendens Skandse« forekommer ikke i »Ludlams Hule« i trykket i Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XIV (1859). I ff. eller i variantapparatet sst. 355 ff. Har fortællelsen virkelig fundet sted, foreligger muligt en forveksling med skotternes kor i slutningen af 1. handling: »Men Retfærd følger vore Fied,/Og Seiren skal drage med/Og storme Britens Skandse« (op.cit. 26, 29). – (10) ∴ Andreas Buntzen. – (11) Camilla Buntzens 27-års fødselsdag. – (12) Der er intet overleveret om, hvori Heibergs gave bestod.

Erik Reitzel-Nielsen.

JEG ELSKER DE GRØNNE LUNDE

Den yndede uofficielle fædrelandssang *Jeg elsker de grønne Lunde* af Johannes Helms ligger i et grænseområde mellem digtning og politisk brugslitteratur, der kun i betinget grad tages alvorligt af litteraturvidenskaben. Det kan synes overdrevent at ofre en monografi på dette uprætentiøse lille værk. Imidlertid viser det sig, at netop digtets stilling i dette grænseområde har givet det en skæbne, som det kan have ikke blot litteratursociologisk, men også litteraturhistorisk interesse at følge.

En historisk undersøgelse fører således til følgende resultater: Sangen, der er skrevet til en københavnsk grundlovsfest i 1873, blev ikke populær ved sin fremkomst, men først, da den omkring århundredskiftet blev opdaget bl. a. af slesvigerne, der havde brug for et billede af det danske ørige og ikke kunne benytte en officiel dansk fædrelandssang. Sangens pludselige, sene yndest hænger sammen med, at dens private melodi først på dette tidspunkt fortrængte de lånte melodier, der hidtil var benyttet. Først en sang med egen melodi kan blive den emotionale helhed, den ureflekterede stemningskurve, som en fædrelandssang må være. Den